

ዴሞክራሲ በሂደት ...

ታዲያ ከካህንቺስ 07/14/09

የዜጎች ሰብዓዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶች የተከበሩባትና መልካም አስተዳደር የነገሰባት ዴሞክራሲያዊት ኢትዮጵያን ለማየት መላው ሕዝባችን ተመኝቷል፤ ታግሏል፤ ብዙዎችም ለዚህ አላማ መስዋዕት ሆነዋል። ዴሞክራሲያዊ ስርዓትን የመገንባት አላማ የትውልዶች ምኞት፣ ህልምና የትግል አላማ ሆኖ ቆይቷል።

ዜጎች ሰብዓዊና ዴሞክራሲያዊ መብታቸው የሚከበርበት ሁኔታ እንዲፈጠር መመኘታቸውም ሆነ ለዚህ ለተቀደሰ አላማ መታገላቸው የሚገርም አይደለም።

ዴሞክራሲና መልካም አስተዳደርን ማስፈንና የሕዝብን መብትና ጥቅም ለማስከበር የግድ መሟላት ያለበት ራሱን የቻለ ትልቅ አላማ ነበርና። ነገር ግን ዴሞክራሲ በአገራችን ተፈላጊና አማራጭ የሌለው የሚሆነው ዴሞክራሲና መልካም አስተዳደር ራሳቸው ጠቃሚና ተፈላጊ ነገሮች ስለሆኑ ብቻ ሳይሆን በአገራችን ተጨባጭ ሁኔታ የህልውና ጉዳይ ስለሆነም ጭምር ነው።

አገራችን ለረጅም ጊዜ በፀረ ዴሞክራሲያዊ አገዛዝ የማቀቀችና ዜጎችም መብታቸውንና ጥቅማቸውን በህጋዊና በሰላማዊ መንገድ ማስጠበቅ የሚችሉበት ዕድል የተነፈጉባት አገር ነበረች። የጭቆናው ቀንበር በላይ በላይ እየተከማመረ ሲመጣና ተሸክመውት መቆየት የማይችሉበት ደረጃ ላይ በመድረሳቸው አምባገነኑን የደርግ አገዛዝን ለመጣል ቆርጠው በመነሳት በተባበረ ክንድ ከሥልጣን ሊያስወግዱት ችለዋል።

የደርግ ስርዓት ከወደቀበትና ኢህአዴግ አገሪቱን ከተረከበበት ከግንቦት 20 ቀን 1983 ዓ/ም ማግስት ጀምሮ አገሪቱን ከገባችበት አዘቅት ለማውጣት በርካታ ጥረቶች ተደርገዋል። የኢትዮጵያ ብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ሕዝቦች በመፈቃቀድና በመቻቻል ላይ ለተመሠረተው ዴሞክራሲያዊ አንድነት ፅኑ መሠረት ለመጣል በቅተዋል። ከ15 እና 16 ዓመታት ባልበለጠ ጊዜም የኢትዮጵያ የዴሞክራሲ የጉዞ

ሂደት በፈጣን ሁኔታ እያደገ መምጣቱንና የዴሞክራሲ በሂደት ማደግን ያስመሠክረ ሊሆን ችሏል።

በተገኘው የዴሞክራሲያዊ ሂደት የተለያዩ የፖለቲካ ፓርቲዎች ተፈጥረው በዴሞክራሲያዊ መንገድ ሕዝቡ የሚመስለውን እና ይሠራልኛል ያለውን በተለያዩ ጊዜያት በምርጫ ካርዱ መርጧል። ፓርቲዎችም በዚህ ጊዜ የአየር ሽፋን አግኝተው የምረጡኝ ዘመቻን አካሂደው በአገሪቱ በታሪካዊ መልኩ የ1997 ዓ/ም አገራዊና ክልልዊ ምርጫ መካሄዱ ይታወሳል። የ1997 ዓ/ም ምርጫ አስገራሚና በርካታ ሁኔታዎች የተስተናገዱበት ሆኖ አልፏል።

ይሁንና የ2002 ዓ/ም አገራዊና ክልልዊ ምርጫ በተቃረበበት በዚህ ወቅት የተለያዩ የፖለቲካ ፓርቲዎች ስለምርጫው ዝግጅት ማድረጋቸውን በመዘንጋት ይሁን በጭፍን ጥላቻ የፖለቲካ ምህዳሩ ጠቧል፤ መላወሻ አጥተናል በማለት እንደዘወትር ፀሎት ሲደጋግሙት ይደመጣሉ። ይባስ ብሎ ደግሞ ስልጣን መያዝ የሚቻለው በምርጫ አሸንፎ ሳይሆን በአቋራጭ በፀረ-ዴሞክራሲያዊ አካሄድ ህገ-መንግስቱን በአመፅ በመናድ ነው በማለት አማራጭ ቀይሰው የተንቀሳቀሱም ማየት ተጀምሯል።

ታዲያ ይህ አይነት የትግል ስልት ያዋጣል ትላላችሁ? በእውነት ዴሞክራሲያዊ የፖለቲካ ስነ ምህዳሩ ጠቧል? የጠባባቸውስ ለየትኞቹ ይሆን? ጥያቄዎቹን ለመመለስ ጠቢብ መሆን ሳያስፈልግ ካለው ነባራዊ ሁኔታ ተመልክቶ መገንዘብ መቼም የሚያስቸግር አይደለም።

በመጀመሪያ ደረጃ የፖለቲካ ምህዳር ምን ማለት እንደሆነና ጠበብ የሚባለውስ መቼና ምን ሲሆን እንደሆነ መመልከቱ ጠቃሚ ነው። ጃርገን ሀበርማስ የተባለ የፖለቲካ ምሁር የፖለቲካ መድረክ «በአንድ አገር የሚኖሩ ሕዝቦች ተገናኝተው በማህበራዊ፣ ፖለቲካዊና ኢኮኖሚያዊ ጉዳይ ላይ የጋራ ጥቅማቸውን መሠረት ያደረጉ ጉዳዮችን በነፃነት የሚወያዩበትና በፖለቲካ ጉዳይ ላይ በመሠላቸው መልኩ የራሳቸውን ሃሳብ መስጠት የሚችሉበት ስፍራ ማለት ነው» በማለት

ሲገለፀው የፖለቲካ መድረክን ማስፋት የሚቻለውም ሕዝቡ በአገሩ ጉዳይ ላይ መንቀሳቀስ ሲችልና ተሳትፎው ሲረጋገጥ መሆኑን ጨምሮ ያስረዳል።

ዴሞክራሲና የፖለቲካዊ ጉዳዮች ከዜጎች መብት ጋር በቀጥታ የተሳሰሉ እንደሆኑና መነሻቸውም ሕገ መንግሥቱ እንደሆነ በገዢው ፓርቲ በኩል በተደጋጋሚ ሲገለፅ ከርሟል። አንዳንድ ተቃዋሚ ፓርቲዎች ደግሞ የውጪ አገር ዜጎች በዴሞክራሲው ጉዳይ ላይ ሊሳተፉ ይገባል በማለት ስለዴሞክራሲዊ የፖለቲካ ምህዳሩ መጥበብና መስፋት መነጋገር ከጀመሩም ሰነባብተዋል። የተወሰኑ የተቃዋሚ ፓርቲዎች ደግሞ ዴሞክራሲያዊ የፖለቲካ ስነ ምህዳሩ የጠበበበትም ሆነ የሠፋበትም ሁኔታ አለ፤ በጭፍን ጠቧል መባሉን ባለመቀበል ቀድሞውኑ ወደተቃዋሚ ጎራ የተሠለፍነው ዴሞክራሲያዊ የፖለቲካ ስነ ምህዳሩን አሁን ካለበት ደረጃ ለማስፋትና ሠላማዊ ትግል ለማድረግ ነው በማለት ሲያብራሩ ተደምጠዋል። ይህንንም የኢትዮጵያ ራዲዮና ቴሌቪዥን ድርጅት ካዘጋጀው የውይይት መድረክ ለመረዳት ችያለሁ።

የኢትዮጵያ ራዲዮና ቴሌቪዥን ይህን መሠል የክርክር መድረክ ማዘጋጀቱ በአገራችን የሚንቀሳቀሱ የፖለቲካ ፓርቲዎችን ምንነት እና ያላቸውን አላማ ለሕዝቡ ለማሳየት መጀመሩ እሠየው የሚያስብል ነው። በዚህ ይቀጥል። የክርክር መድረክ መከፈቱ በራሱ መንግስት መጪውን ምርጫ ዴሞክራሲያዊ እንዲሆን ለማድረግ ከወዲሁ አቋሙን ያሳየበት ሆኖ ታይቷል። መድረኩ በራሱ የፖለቲካ ስነ ምህዳሩ እየሰፋ ስለመምጣቱ አንድ ምስክር ሊሆን እንደሚችልና መንግሥት ለዴሞክራሲ ሥርዓት መጠናከር ያለውን ቁርጠኝነት አመላክቷል ማለት ይቻላል።

ለዚህ ውይይት ቅን አመለካከት የሌላቸው መጀመሪያም የሰላም/ሠላማዊ/ ትግልን ያልመረጡ « ሥልጣን ባቋራጭ » በሚል የተሳሳተ አጀንዳ የሕዝብና የመንግሥት ተቋማትን በማውደም፣ ከፍተኛ የመንግስት ባለሥልጣናትን በመግደል መንበረ ስልጣኑን ለመቆናጠጥ ዘዴ ቀይሰው ብቅ ያሉም አልጠፉም። ዴሞክራሲ በአቋራጭ ማምጣት ቢቻልም «ከዛሬ ጀምሮ በመላው አለም ይሠፍን ዘንድ መልካም ፈቃዳችን ስለሆነ በዴሞክራሲ ህብስተ መና ተንበሻበሹ» በተባለ ነበር።

ነገር ግን ዲሞክራሲ የሚመጣውና ሊዳብር የሚችለው በሂደት መሆኑን ከእውኑና ከተጨባጩ አለም መገንዘብ ይቻላል። የዲሞክራሲ ሥርዓት ግንባታ በአውሮፓና አሜሪካ ምናልባት ከ16ኛውና ከ17ኛው ክፍለ ዘመን ጀምሮ እየተገነባ የመጣ ሂደት ነው እንጂ በቅፅበት እምርታዊ ደረጃ ላይ የሚደርስ እንዳልሆነ ሊረዱት ይገባል።

ወደ ዋናው ቁም ነገር ልመለስና በ1997 ዓ/ም በተካሄደው አገራዊና ክልላዊ ምርጫ ከ30 በላይ የሚሆኑ የፓለቲካ ፓርቲዎች ህጋዊ ፈቃድ አግኝተው መሣተፋቸው ይታወሳል። በአሁኑ ጊዜም ከ89 ያላነሡ የፓለቲካ ፓርቲዎች በምርጫ ቦርድ ተመዝግበው እየተንቀሳቀሱ ይገኛሉ። ይህም የሚያሳየው ህግና ስርዓቱን ተከትሎ ምርጫውን አሸንፎ አገሪቱን እያስተዳደረ ያለው ፓርቲ ለታቃዎሚዎች በማህበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊና ፓለቲካዊ ጉዳዮች ላይ እንዲወያዩና የራሳቸውን ፓሊሲና ስትራቴጂ እንዲያስተዋውቁ መድረክ እያመቻቸላቸው መሆኑን ነው።

ፓርላማ ውስጥ ስንመለከት ተቃዋሚ ፓርቲዎች የሚሣተሱበት ጠቅላይ ሚኒስትሩን ጨምሮ ከፍተኛ ባለስልጣናት በተገኙበት ያላቸውን ጥያቄና ሃሳባቸውን የሚያቀርቡበት «የተቃዋሚዎች ቀን» እና ጠቅላይ ሚኒስትሩ ምላሽ የሚሰጡት ሰዓት መመቻቸቱና ስርጭቱ በቀጥታ በቴሌቪዥን መተላለፊያ በዲሞክራሲያዊ ስርዓቱ መግልበት አስተዋፅኦ ከማበርከቱም በላይ ሕብረተሰቡ የትኞቹ ለዲሞክራሲያዊ ስርዓት ግንባታ አስተዋፅኦ አላቸው የትኞቹስ የላቸውም? የሚለውን ለመለየትና ያላቸውን አላማ እንዲረዳና ግንዛቤ እንዲጨብጥ ለማድረግ ከፍተኛ ጠቀሜታ እንደሚኖረው አያጠራጥርም። ምክንያቱም አንዳንድ ተቃዋሚ ፓርቲዎች በመርህ ደረጃ እንኳ ከየትኛው ቡድን እንደሆኑ ሕብረተሰቡ ለማወቅ የሚችገርበት ሁኔታ ይታያል። አንዳንዶች ደግሞ እውነታውን በመሸፋፈንና ነባራዊ ሁኔታዎችን በመዘንጋት ሊዋጥና ሊላመጥ የማይችል ነገር በማንፀባረቅ በሕዝቡ ዘንድ ትዝብትን እያተረፉ ነውና ምነው አቋማቸውን ቢያስተካክሉ ያሰኛል።

አንዱን ጥሎ አንዱን አንጠልጥሎ ሆነ እንጅ የኔ ነገር ይህን የመሠለ ሰፊ ዕድል ተዘርግቶላቸው በጭፍን አመለካከት የፓለቲካ ምህዳሩ ጠቧል በማለት ተረት ከመለጠጥ ምነው ባለውና በተገኘው በአግባቡ አንድ ቀን እንኳን ቢጠቀሙ።። ታዲያ ማነው ጥፋተኛው? አንዳንዱ እኮ ፓርላማ ውስጥ አመቱን ሙሉ ሳይሳተፍ ጊዜውን የሚገድል የፓርላማ አባል አለ።። ቆምኩለት ለሚሉት የሕብረተሰብ ክፍል የሚሰጡት ምላሽ ሲያጡ የፓለቲካ ምህዳር ስለጠበበ በቂ ተሳትፎ ልናደርግ አልቻልንም በሚል የፌዝ ምላሽ ሊሰጡን ይሞክራሉ።።

ሀሳብን በነፃ የመግለፅና የፕሬስ ነፃነትን በተመለከተ አንዳንድ ድርጅቶችና የተቃዋሚ ፓርቲዎች ጭቆና አለ በማለት ሲገልጹ መደመጥም ሌላው ጉዳይ ነው።። እውነት እናውራ ከተባለ እንደ አሁኑ በርካታ የግል የሕትመት ሚዲያዎች እንደአሸን የፈሉበት፤ የተለያዩ ፓርቲዎች እነዚህን ተጠቅመው እንደልባቸው የፈለጉትን ሃሳብ መግለፅና ማንሸራሸር የቻሉበት ዘመን መቼ ታይቶ ይታወቃል? ጥያቄውን ለመመለስ ፈላስፋ መሆን ሳያስፈልገ ህገ መንግስቱን፤ የፓርላማ ህጉን ፤ የምርጫ ቦርድ ህጉን፤ የፕሬስ ህጉንና ተግባራዊ አፈፃፀሙን መመልከት ይበቃል።።

ህገ መንግስቱ በአንቀፅ 29 ሃሳብን በነፃ የመግለፅ መብት ሙሉ እውቅና ሠጥቷል።። በሕገ መንግሥቱ መሠረትም ቅድመ ምርመራ ሙሉ በሙሉ ተነሥቷል።። ከፕሬስ ሕጉ ጋር ዜጎች በመንግሥት እጅ ያሉ መረጃዎችን በቀላሉ ማግኘት እንዲችሉ የሚያደርገው የኢንፎርሜሽን ነፃነት ሕግ አብሮ መጽደቁም በኢትዮጵያ ሃሳብን በነፃ የመግለፅ መብት በተግባር እየዋለ ብቻ ሳይሆን በሃደትም እየዳበረ በመሄድ ላይ የመሆኑን ሀቅ መደበቅ " ግመል ሰርቆ ጎንበስ..."ከማለት አይለይም ።።

እንደሚታወቀው በኢትዮጵያ ታሪክ ለመጀመሪያ ጊዜ የመድበለ ፓርቲ ሥርዓት የተጀመረበት፤ የሕግ የበላይነትና የሕዝቦች እኩልነት የተረጋገጠበት አሁን ባለው ስርአት ነው።። በፓርቲዎች አማካኝነት ልዩ ልዩ አማራጮችን ለሕዝብ ማቅረብ ሁኔታም የተፈጠረው በዚህ ጊዜ መሆኑን ማንም ሊክደው የማይችል ሀቅ ነው።።

እናም በአሁኑ ጊዜ እየታየ ያለው ችግር ከዴሞክራሲያዊ አድማሱ ሳይሆን ተቋዋሚ ፓርቲዎች በስፋት የተመቻቸላቸውን ሁኔታ በብቃትና በአግባቡ መጠቀም ያለመቻላቸው መሆኑ ሊያስማማን ይችላል። ምክንያቱም ሕገ መንግሥታዊ ሥርዓትን አክብሮ በምርጫ አሸንፎ መንግሥታዊ ሥልጣንን ለመረከብ የሚንቀሳቀስ ፓርቲ በምንም መልኩ ፖለቲካዊ አድማሱ ሊጠብብት አይችልም። ይሁንና የፖለቲካ ፓርቲዎች በሕግ ጥላ ስር ሆነው ሕዝብን ማሳመን፣ ድጋፍ ማግኘትና አማራጭ ማቅረብን እንደአንድ የፖለቲካ ባህል ሊያዳብሩት ይገባል። ሕጋዊና ሰላማዊ መንገድን ለማይጠቀሙ ደግሞ የፖለቲካ ስነ ምህዳሩ እየጠበበ ይሄድና መዳፈኑም አይቀርም።

ስለዚህ "ሥልጣንን ባቋራጭ" የሚለውን የተሳሳተ አስተሳሰባቸውን በመተው የተጀመረውን ዴሞክራሲያዊ ሥርዓት ካለበት ደረጃ እየተሻሻለ እንዲሄድ መደረግ አለበት። ዴሞክራሲውን ባለው መጠን እንኳ ሳንጠቀምበት የአውሮፓና የአሜሪካን ዴሞክራሲ በመናፈቅ ጊዜያችንን አናጥፋ። ከምኞት በቀር የምናተርፈው አንዳች ነገር የለምና። ሠላም!